

Bart Naeyaert

Gedeputeerde van landbouw en waterbeleid Provincie West-Vlaanderen

We moeten een systeem ontwikkelen dat zowel water kan bufferen als voorraad kan opbouwen. Water teveel en water tekort volgen elkaar vlot op. Deze potentieel tegenstrijdige doelstellingen moeten verenigd worden in het beleid.

West-Vlaanderen heeft ongeveer 110.000 ha grondgebied dat in de polders ligt. 220.000 ha ligt buiten de polders. De waterhuishouding en het ecosysteem voor wat oppervlaktewater betreft, verschillen fundamenteel. Daarnaast zijn diepgrondwaterlagen overbevraagd geweest. Ze zijn herstellende na afbouw van de vergunde capaciteit tot oppompen.

Tegen wateroverlast in huizen is alleen al in de voorbije 6 jaar ongeveer 7 miljoen euro geïnvesteerd in buffercapaciteit. Er werd ook watervoorraad voor landbouw ontwikkeld met ruimte voor watergebonden biodiversiteit. Wat wateroverlast betreft, krijgen we meer grip op de situatie, al zitten nog heel wat maatregelen in de pipeline. De investeringen gebeurden voornamelijk buiten de polders. Preventief moeten minder verharding, ontharding, bewuster bouwen of niet bouwen ... bijkomend soelaas brengen.

In de vlakke polders is het waterlopensysteem één grote buffer én watervoorraad aan zoet water, die hard nodig is om verzilting tegen te gaan. Toekomstig beleid kan gaan over verbreding van polderwaterlopen, hogere peilen en het langer vasthouden in bufferende gebieden. Dit kan niet zonder voldoende pompcapaciteit op te bouwen om bij dreigende wateroverlast vlug te kunnen reageren. De dialoog tussen landbouw en natuur hierover is cruciaal. Het erkennen van mekaars actiegebieden en belangen, mekaar vertrouwen en afspraken naleven is daarbij cruciaal. We verkennen ook de mogelijkheden van ondergrondse opslag van zoet water.

Buiten de polders werken we naar meer ruimte voor water in de beken, infiltratie en opbouw van watervoorraad in de bodem en buffering van water in publieke en private waterbekkens. Teelt- en rassenkeuze bij landbouw, evenals besparende irrigatietechnieken en goede bodemzorg zijn over het ganse grondgebied belangrijk. Natuurgebieden bieden ook kansen voor opslag van water.

Patrick Meire

Professor ecosysteembeheer en integraal waterbeheer

‘vraag aanpassen aan aanbod en niet omgekeerd’

‘Waterzieke’ gronden – recent nog een veel gebruikte term in landbouwmiddens – werden steevast ‘waterrijke’ gronden genoemd in natuurminnende middens. Dit woordgebruik illustreert verschillende visies op één van onze meest cruciale hulpbronnen: water. Toenemende druk op ons watersysteem door de vele gebruikers en de tastbare klimaatverandering, deed de geesten evolueren richting Integraal Waterbeheer. Er werden belangrijke stappen gezet: meer frequente overstromingen noopten tot meer buffering, in plaats van steeds sneller afvoeren. Waterzieke -of ‘waterrijke’- gronden werden waterbuffers. De voorbije droge zomers maakten ons echter duidelijk dat we niet zo waterrijk zijn en op momenten zelfs duidelijk waterarm! Dus moeten vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd. In de huidige economische logica, betekent dit: aanbod aanpassen aan de vraag. Onze invloed op het aanbod is echter relatief beperkt. Dus moeten we veel meer inzetten op het aanpassen van de vraag. Dit vergt een serieuze beperking van de vraag door industrie en huishoudens: vooral een zaak van innovatieve technologie.

De landbouw moet nadenken over de teeltkeuze. Daarvoor moeten inspanningen komen om water veel langer vast te houden als het beschikbaar is. Buffers, nodig om wateroverlast te vermijden, helpen hierin maar zijn onvoldoende: het herstellen van hogere grondwaterpeilen is essentieel. Eerste stappen werden gezet, maar we kennen nog geen Integraal Waterbeheer. Geesten rijpen wel en stilaan groeit ook de samenwerking tussen landbouw en natuur. Enkel een slimme combinatie van ecosysteemherstel, technologische ontwikkeling, op aanbod gebaseerde vraag en het besef dat we onszelf moeten aanpassen aan de omgeving en niet enkel omgekeerd, kan West-Vlaanderen klimaatbestendig maken. De start is gemaakt maar de race is nog niet gelopen. En die race is zowel een sprint als een marathon. Maar de finish is veelbelovend. Niet alleen zullen we minder problemen kennen, maar de opgebouwde expertise kan een belangrijke economische troef worden.